

КУЛЬТУРНО-ЕТНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖІНОЧОЇ ПОЕЗІЇ ГАРЛЕМСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ

Прокопець Яна Ігорівна

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Abstract

Afro-American female literary work is a source of multi-dimensional scientific interest. The female poets reflected the life of the Afro-American people in unfavorable conditions through the prism of works. Women's poetry represents the cultural and ethnic heritage of the Harlem Renaissance period. As a rule, critics saw traditions and sentimentalism in women's poetry with activist, rebellious racial consciousness. The civil war and the abolition of the working system in the United States have influenced the development of female literature in a new interpretation. Therefore, the literary heritage of the Harlem Renaissance remains relevant today and is favored by many other cultures.

Keywords: Harlem Renaissance, imperialism, discrimination, feminism, racial inequality.

Визначальним аспектом афро-американської літератури є творчість жінок, яка набуває широких масштабів та феміністичного спрямування. Одним з основних аспектів феміністичного афро-американського руху в літературі було і те, що письменниці наважувалися піднімати ті теми, які замовчувалися протягом багатьох років та не виносилися на широкий загал.

Афро-американські жінки представляли події того часу через призму поезій. Поезія набувала великої популярності в 1920-х роках. Добре відомі в інтелектуальних колах свого часу поети-жінки здобули повагу та популярність серед аудиторії середнього класу. Вчені які пройшли крізь період Гарлемського Ренесансу мали позитивний відгук про них. Стерліг Браун, до прикладу, порівнює Енн Спенсер з Емілі Дікінсон і називає поезію Джорджії Дуглас Джонсон «майстерною та легкою». Джеймс Уелдон Джонсон прославляє Гвендолін Беннет за її «витончену, жагучу» лірику, в цей ж час захоплюється «світлою та лаконічною» зворушеністю Джесі Фаусет [2, с. 1].

Ліричні поетеси писали вірші, в основі яких полягала тема протесту та спадщини. Наприклад, Енн Спенсер зверталася до расизму, в той час як Джорджія Дуглас Джонсон часто роздумувала про несправедливість та

культурний імпералізм. Більша частина жіночої поезії публікувалася з 1918 по 1931 роки в одних із кращих журналах Гарлема, таких як «Можливість» та «Криза», які порушували расові проблеми. Впродовж десятиліття для чоловіків та жінок були провідними стереотипи, суб'єкти життя, упередження, білий культурний імпералізм, сила африканських предків, чорна культура та краса її кольору. Тим не менш, впродовж певного часу, жіноча поезія здобула високого рівня за період Гарлемського Ренесансу. Ерлін Стетсон, Глорія Халл відкривають нові можливості для критики поетів жінок саме зазначеної епохи, стверджуючи, що їхнє мистецтво стає новою соціальною основою [2, с. 2].

Джессі Фаусет є однією з афро-американських поетес, які зосереджували свою увагу на особистому світі кохання. Вона була палким прихильником панафриканських ідей і одним з головних рушіїв Гарлемського Відродження. Вона стверджувала, що расова проблематика завжди була з нею: «Я не зможу, якщо я забуду факт кольору майже у всьому, що я роблю чи кажу». Енн Спенсер боролася з расовою дискримінацією в її маленькому місті Вірджинії і основне гасло яке було згадано в кожному її поетичному рядку: «Я з гордістю пишаюся тим, що я афро-американка». Як афро-американська нація, жінки були чутливими до політичних та мистецьких течій, тематикою яких була доля темношкірих людей в соціумі [2, с. 3-4].

Значення жіночої творчості в період Гарлемського Ренесансу можна краще зрозуміти вивчаючи представників цього часу. Енн Спенсер є однією з них, яка досягла великого успіху. Вона опублікувала менше 30 віршів між 1920 та 1931 роками та отримала позитивні відгуки від провідних діячів того часу, зокрема такого як Джеймс Уелдон Джонсон. Крім того, її поезія відповідає сучасним уявленням про жінок. Енн Спенсер – жінка, яка була нетрадиційною у своїх поглядах і активним політичним діячем. Ці якості відобразилися в її письмі, хоча не в тих частинах, які добре відомі [2, 24-25].

Основним фактом є те, що більшість жінок завершили письменницьку діяльність після 1931 року. Спільнота, яка об'єднала жінок з Філадельфії, Бостона, Нью-Йорка, Вашингтона, почала занепадати до кінця десятиліття. Не

дивлячись на це, афро-американські жінки відчайдушно підтримували один одного на етапі творчості. Все це допомогло їм впоратися з натиском, що проявлявся на фоні расової нерівності [2, с. 31].

Тим не менш, більша частина поезії жінок є стереотипною, але існують основні факти, які поєднані з сучасним ритмом, мистецтвом, що виражає приховане послання. Поезії з високо вираженою естетикою представили Енн Спенсер, Анджеліна Уелд Грімк, Гуендолін Беннетт та Хелена Джонсон, які завжди допомагали розширювати межі поезії, залучивши Імажизм, білий вірш та афро-американську усну традицію в свою професійну діяльність [2, с. 32].

Не є випадковим те, що афро-американські жінки відіграли одну з найголовніших ролей у розвитку Гарлемського Ренесансу, що призвело до завершальної тенденції, представленої у «чорній» літературній культурі, а саме появу афро-американок «як провідних літературних митців». Такий рух жінок і ріст до цього інтересу спричинило виникнення у них майстерності та інтересу до тем особистого та общинного, які витіснили політичну тематику із нової афро-американської культури [3, с. 336-337].

Такі швидкі зміни спричинили появу посиленого інтересу до афро-американської мови та літератури серед науковців. Найвизначнішою представницею зазначеного періоду є Тоні Моррісон, яка отримала Нобелівську премію. Як стверджує П. Б. Бьорк, звільнивши себе від ідеологічних та літературних утисків, сучасні чорношкірі письменниці перетворили афро-американські твори на необмежений засіб відкриття та ствердження афро-американської культури [1, с. 15].

Таким чином, афро-американський жіночий літературний доробок є джерелом багатоаспектного наукового інтересу. Крізь призму творів жінки-поетеси відобразили життя афро-американської нації в несприятливих умовах. Значний внесок в сферу літератури здійснили поетеси Гарлемського Ренесансу, зокрема, такі як Енн Спенсер, Емілі Дікінсон, Джорджия Дуглас Джонсон, Гвендолін Беннет, Ерлін Стетсон, Глорія Халл, Джесі Фаусет, Анджеліна Уелд Грімк, Хелена Джонсон та багато інших. Основною ознакою їхніх поезій є

відтворення життя Гарлемського періоду в усіх його аспектах. Важливо зазначити, що провідними темами афро-американських поетес були протест, спадщина, природа, кохання та пристрасть. Критики, як правило, вбачали в жіночій поезії традиційність та сентименталізм з активістською, бунтарською расовою свідомістю. Звичайно, Громадянська війна та скасування рабовласницького ладу в США вплинула на розвиток жіночої літератури в новій інтерпретації. Тому, літературна спадщина Гарлемського Ренесансу є актуальною в наш час, їй приділяється великий інтерес не лише в межах кордону Америки, але й у всьому світі.

Література

1. Bjork P. (1996). *The Novels of Toni Morrison: the search for self and place within the community*. USA: Peter Lang Inc.
2. Honey, M. (1989). *Shadowed dreams: Women's poetry of the Harlem Renaissance*. USA: Rutgers University Press.
3. Washington, R. E. (2001). *The ideologies of African American literature: from the Harlem to Renaissance to the Black Nationalist revolt*. USA: ROWMAN & LITTLEFIELD PUBLISHERS.